

Sociale sector

Burgerlijke aansprakelijkheid

Algemene Voorwaarden

De administratieve bepalingen zijn ook hier van toepassing.

OVERZICHT

DEFINITIES

TITEL I	-	VOORWAARDEN EIGEN AAN DE VERZEKERING	BURGERLIJKE
		BEDRIJFSAANSPRAKELIJKHEID	

- Artikel 1 - Voorwerp van de dekking
- Artikel 2 - Bijzondere dekkingen
- Artikel 3 - Facultatieve verruimingen
- Artikel 4 - Toevertrouwde goederen
- Artikel 5 - Verzekeringsgebied
- Artikel 6 - Uitsluitingen
- Artikel 7 - Verzekeringssommen en verbintenisgrenzen

TITEL II	-	VOORWAARDEN EIGEN AAN DE VERZEKERING	BURGERLIJKE PRODUCTEN- EN
		WERKENAANSPRAKELIJKHEID	

- Artikel 8 - Voorwerp van de dekking
- Artikel 9 - Verzekeringsgebied
- Artikel 10 - Uitsluitingen
- Artikel 11 - Verzekeringssommen en verbintenisgrenzen

TITEL III - VOORWAARDEN EIGEN AAN DE VERZEKERING EXTRA CONTRACTUELE BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN DE ORGANISATIE UIT HOOFDE VAN HAAR VRIJWILLIGERS

- Artikel 12 - Voorwerp van de dekking
- Artikel 13 - Bedragen van de dekking
- Artikel 14 - Eigen risico
- Artikel 15 - Verzekeringsgebied
- Artikel 16 - Uitsluitingen
- Artikel 17 - Recht van de benadeelde derden
- Artikel 18 - Verhaal

TITEL IV - GEMEENSCHAPPELIJKE VOORWAARDEN AAN DE VERZEKERINGEN BURGERLIJKE BEDRIJFSAANSPRAKELIJKHEID, PRODUCTEN- EN WERKENAANSPRAKELIJKHEID EN EXTRA CONTRACTUELE BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN DE ORGANISATIE UIT HOOFDE VAN HAAR VRIJWILLIGERS

- Artikel 19 - Kosten en interesten

TITEL V - RECHTSBIJSTAND

- Artikel 1 - Voorwerp van de dekking
- Artikel 2 - Verzekeringsgebied
- Artikel 3 - Dekkingsperiode
- Artikel 4 - Gedekte bedragen
- Artikel 5 - Vrije keuze van expert
- Artikel 6 - Vrije keuze van advocaat
- Artikel 7 - Objectiviteitsclausule
- Artikel 8 - Indeplaatsstelling
- Artikel 9 - Verjaring

DEFINITIES

Voor de interpretatie van het contract staan hieronder de definities van bepaalde woorden gegroepeerd. Ze zijn alfabetisch gerangschikt en staan in de tekst van deze algemene voorwaarden in het **vet** gedrukt.

DERDEN

A. Verzekering Burgerlijke bedrijfsaansprakelijkheid en producten- en werkenaansprakelijkheid

Iedere andere natuurlijke of rechtspersoon dan de verzekerde personen.

Bovendien worden de gasten, bewoners, kostgangers, leden en/of deelnemers aan de activiteiten van de verzekerde instelling, evenals hun ouders, hun voogden en de personen die de hoede of de feitelijke voogdij op hen uitoefenen als burgerlijk aansprakelijke, aanzien als derden zowel onderling als tegenover de andere **verzekerden**.

B. Verzekering Extracontractuele burgerlijke aansprakelijkheid van de organisatie uit hoofde van haar vrijwilligers

Iedere andere persoon dan de **verzekerde**, uitgezonderd de **vrijwilliger** waarvoor hij moet instaan m.b.t. de schade die laatstgenoemde aan zichzelf heeft berokkend.

EIGEN RISICO

Aandeel, bepaald in de bijzondere voorwaarden, dat ten laste van de **verzekerde** blijft bij een schadegeval.

L.A.R.

L.A.R. Verzekering Rechtsbijstand N.V., verzekeringsonderneming toegelaten onder het nummer 0356 voor het uitoefenen van de tak "Rechtsbijstand" (tak 17) (K.B. van 04-07-1979 en 13-07-1979, B.S. van 14-07-1979) – Maatschappelijke zetel: Troonstraat 1, B-1000 Brussel (België) – Nr. KBO: BTW BE 0403.250.774 RPM Brussel.

LETSELSCHADE

Iedere aantasting van de lichamelijke gaafheid en de geldelijke of morele gevolgen ervan.

LEVERING VAN PRODUCTEN

De materiële bezitsovergang van de producten of het in omloop brengen ervan.

MAATSCHAPPIJ

AXA Belgium N.V., verzekeringsonderneming toegelaten onder het nummer 0039 om de takken leven en niet-leven te beoefenen (K.B. 04-07-1979, B.S. 14-07-1979) – Maatschappelijke zetel: Vorstlaan 25, B-1170 Brussel (België) – Website: www.axa.be – Tel.: 02 678 61 11 – Fax: 02 678 90 90 – KBO nr.: BTW BE 0404.483.367 RPR Brussel.

ONGEVAL

Een plotselinge gebeurtenis die voor de verzekeringnemer, zijn organen of leidinggevende aangestelden onopzettelijk en onvoorzienbaar is.

ONSTOFFELIJKE SCHADE

Ieder geldelijk nadeel dat voortvloeit uit de beroving van voordelen verbonden aan de uitoefening van een recht, het genot van een goed en in het bijzonder: het verlies van afzet, van cliënteel, van handelsfaam, van winst, de gebruiksderiving van roerend of onroerend goed, de stilstand van productie en andere gelijkaardige nadelen.

ONSTOFFELIJKE SCHADE DIE GEEN GEVOLGSCHADE IS

De zogenaamde “zuiver **onstoffelijke**” schade die niet het gevolg is van **letsel-** of **zaakschade**.

ONSTOFFELIJKE SCHADE DIE GEVOLGSCHADE IS

Ieder geldelijk nadeel dat het gevolg is van gedekte **letsel-** of **zaakschade**.

ORGANISATIE

Elke feitelijke vereniging of private of publieke rechtspersoon zonder winstoogmerk die werkt met **vrijwilligers**, waarbij onder feitelijke vereniging wordt verstaan elke vereniging zonder rechtspersoonlijkheid van twee of meer personen die in onderling overleg een activiteit organiseren met het oog op de verwezenlijking van een onbaatzuchtige doelstelling, met uitsluiting van enige winstverdeling onder haar leden en bestuurders, en die een rechtstreekse controle uitoefenen op de werking van de vereniging.

REDDINGSKOSTEN

Kosten die voortvloeien uit:

- de maatregelen die de **maatschappij** heeft gevraagd om de gevolgen van het schadegeval te voorkomen of te beperken
- de redelijke maatregelen die de **verzekerde** uit eigen beweging heeft genomen om een schadegeval te voorkomen of om de gevolgen ervan te voorkomen of te beperken, op voorwaarde dat die maatregelen dringend waren, dat wil zeggen dat de **verzekerde** onverwijld de maatregelen heeft moeten nemen en niet in de mogelijkheid was om eerst de **maatschappij** te verwittigen en haar akkoord te vragen, zonder haar belangen te schaden.

Als het gaat om maatregelen om een schadegeval te voorkomen, moet er bovendien dreigend gevaar zijn, dat wil zeggen dat als men de maatregelen niet zou nemen, er onmiddellijk en zeker een schadegeval zal ontstaan.

TERRORISME

Een clandestien georganiseerde actie of dreiging van actie met ideologische, politieke, etnische of religieuze bedoelingen, individueel of door een groep uitgevoerd, waarbij geweld wordt gepleegd op personen of de economische waarde van een materieel of immaterieel goed geheel of gedeeltelijk wordt vernield, ofwel om indruk te maken op het publiek, een klimaat van onveiligheid te scheppen of de autoriteiten onder druk te zetten, ofwel om het verkeer of de normale werking van een dienst of een onderneming te belemmeren.

UITVOERING VAN WERKEN

Het eerst gebeurende van de volgende feiten verstaan: de voorlopige oplevering, de inbezitneming, de bezetting, de terbeschikkingstelling of de inbedrijfstelling van werken, zodra de verzekeringnemer of zijn aangestelden hun beschikkings- of controle macht over deze werken effectief verloren hebben.

VERZEKERDE

A. Verzekering Burgerlijke bedrijfsaansprakelijkheid en producten- en werkenaansprakelijkheid

De volgende personen:

- de verzekeringnemer
- de verzekerde instelling, zijnde degene zoals omschreven in de bijzondere voorwaarden
- haar leidinggevende verantwoordelijken, bestuurders, leden van haar beheers- en controleorganen (beheerders, commissarissen, leden van de algemene vergadering,...), leiders en organisatoren van activiteiten, personeelsleden (bezoldigd, gesubsidieerd, vrijwilliger, ...), alle personen die een opdracht (zelfs occasioneel of tijdelijk) gekregen hebben wanneer zij zich bevinden of zich zouden moeten bevinden hebben onder het gezag of het toezicht van de verzekerde instelling, van haar vervanger, van haar gedelegeerde of van iedere andere toegelaten persoon, zoals bij voorbeeld de personen belast door de leidinggevendenden van de instelling met het toezicht, het vervoer van de leden
- de gasten, bewoners, kostgangers, leden en/of deelnemers aan de activiteiten van de verzekerde instelling, evenals hun ouders, hun voogden en de personen die de hoede of de feitelijke voogdij op hen uitoefenen als burgerlijk aansprakelijke
- de andere in het contract vermelde verzekerde personen.

B. Verzekering Extracontractuele burgerlijke aansprakelijkheid van de organisatie uit hoofde van haar vrijwilligers

De verzekeringnemer, iedere persoon die als verzekerde is aangeduid in de bijzondere voorwaarden van het contract, in de hoedanigheid van burgerrechtelijk aansprakelijke **organisatie** voor de schade veroorzaakt door de **vrijwilligers** waarop hij (of desgevallend de feitelijke verenigingen, de afdelingen van de verzekeringnemer, aangeduid in de bijzondere voorwaarden van het contract) beroep heeft gedaan bij toepassing van artikel 5 van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers.

VRIJWILLIGER

Natuurlijke persoon die een activiteit van **vrijwilligerswerk** uitoefent en op wie een **organisatie** beroep doet.

VRIJWILLIGERSWERK

Iedere activiteit:

- a) die onbezoldigd en onverplicht wordt verricht, en
- b) die verricht wordt ten behoeve van één of meer personen, andere dan degene die de activiteit verricht, van een groep of organisatie of van de samenleving als geheel, en
- c) die ingericht wordt door een organisatie anders dan het familie- of privé-verband van degene die de activiteit verricht, en
- d) die niet door dezelfde persoon en voor dezelfde organisatie wordt verricht in het kader van een arbeidsovereenkomst, een dienstencontract of een statutaire aanstelling.

Het gedekte vrijwilligerswerk is datgene dat verricht wordt op het Belgisch grondgebied, en het vrijwilligerswerk dat daarbuiten wordt verricht, maar dat georganiseerd wordt vanuit België, op voorwaarde dat de **vrijwilliger** zijn hoofdverblijfplaats heeft in België.

ZAKSCHADE

Iedere beschadiging, vernieling of verlies van zaken, met uitsluiting van diefstal.

TITEL I	-	VOORWAARDEN EIGEN AAN DE VERZEKERING	BURGERRECHTELIJKE BEDRIJFSAANSPRAKELIJKHEID
---------	---	--------------------------------------	---

Artikel 1 - VOORWERP VAN DE DEKKING

1.1. Rechtsgronden - Gedekte activiteiten

1.1.1. De **maatschappij** verzekert de extracontractuele burgerrechtelijke aansprakelijkheid die de **verzekerde** kan oplopen voor schade die aan **derden** wordt toegebracht tijdens de exploitatie van de instelling met betrekking tot activiteiten eigen aan deze exploitatie zoals beschreven in de bijzondere voorwaarden.

De verzekering geldt niet voor schade veroorzaakt door producten na levering of werken na uitvoering.

Bij uitbreiding wordt de contractuele aansprakelijkheid gedekt als zij voortvloeit uit een feit dat op zich zelf aanleiding kan geven tot extracontractuele aansprakelijkheid. De dekking is evenwel beperkt tot het bedrag van de vergoedingen die verschuldigd zouden zijn als aan de aansprakelijkheidsvordering een extracontractuele grondslag was gegeven.

1.1.2. De overeenkomst dekt geen aansprakelijkheid zonder schuld:

- krachtens de wet van 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen
- krachtens enige andere wetgeving of reglementering daterend van na 1 maart 1992.

1.1.3. De dekking wordt verleend binnen de perken van de wetsbepalingen over burgerrechtelijke aansprakelijkheid, zonder dat de **maatschappij** gehouden kan worden tot een ruimere vergoeding ten gevolge van bijzondere verbintenissen die de **verzekerden** hebben aangegaan.

1.2. Gedekte schade

1.2.1. **Letsel-** en **zaakschade** zijn gedekt.

1.2.2. De in de bijzondere voorwaarden bedongen dekking van **letsel-** en **zaakschade** wordt binnen de hierna genoemde perken verruimd tot **onstoffelijke schade**.

Gedekt wordt de **onstoffelijke schade die gevolgschade is** en de **onstoffelijke schade die geen gevolgschade is**, voor deze laatste op voorwaarde dat zij veroorzaakt is door een abnormale gebeurtenis en die voor de verzekeringnemer, zijn organen of leidinggevende aangestelden onopzettelijk en onvoorzienbaar is.

Onstoffelijke schade die gevolgschade is van niet gedekte **letsel-** of **zaakschade** is uitgesloten.

Artikel 2 - BIJZONDERE DEKKINGEN

2.1. Brand, vuur, ontploffing, rook, water, milieuaantasting en burenhinder

2.1.1. Brand, vuur, ontploffing, rook, water

De dekking omvat:

- **letselschade** veroorzaakt door brand, vuur, ontploffing, rook of water
- **zaakschade** en **onstoffelijke schade** veroorzaakt door brand, vuur, ontploffing, rook of water met uitsluiting van wat de verzekeringnemer gewoonlijk kan laten verzekeren onder de dekking “Verhaal van derden” van een brandverzekeringscontract. **Onstoffelijke schade** die het gevolg is van een schade die onder de dekking “Verhaal van derden” van een brandverzekeringscontract kan worden verzekerd, is echter gedekt ter aanvulling van de dekking “Verhaal van derden”.

De dekking wordt, binnen de perken van artikel 1.1., uitgebreid tot de burgerrechtelijke aansprakelijkheid die de **verzekerden** kunnen oplopen voor schade door brand, vuur, ontploffing, rook of water :

- aan lokalen, tenten en andere infrastructures die de **verzekerden** bezetten of huren voor een duur van minder dan 30 dagen met het oog op het organiseren van commerciële, sociale of culturele evenementen
- aan hotelkamers of gelijkaardige verblijven die tijdelijk gehuurd of bezet worden voor het verblijf van de **verzekerden** tijdens een professionele verplaatsing.

2.1.2. Milieuaantasting

De dekking wordt verleend voor schade aan het milieu of door milieuaantasting ten gevolge van:

- verontreiniging
- voortbrengen, storten of opslaan van vaste, vloeibare of gasvormige stoffen
- lawaai, stank, rook, trillingen, golven, stralingen of temperatuurwijzigingen.

Deze dekking geldt maar als de schade het gevolg is van een **ongeval**.

Onverminderd de uitsluitingen bepaald in artikel 6, wordt geen dekking verleend voor schade die te wijten is aan niet-inachtneming van veiligheidsnormen en -reglementen betreffende de werkzaamheden van de verzekerde instelling of het niet-naleven van de reglementering betreffende de milieubescherming, voor zover deze schendingen worden geduld door de verzekeringnemer, zijn organen, zijn leidinggevenden of de technische verantwoordelijken, in het bijzonder degenen die belast met het voorkomen van milieuaantasting.

2.1.3. Burenhinder

De dekking strekt zich uit tot schade aan personen en goederen waarvoor vergoeding kan worden verkregen op grond van artikel 544 van het Burgerlijk Wetboek wegens burenhinder of krachtens buitenlandse rechtsbepalingen van dezelfde strekking.

Deze dekking geldt niet wanneer de aansprakelijkheid van de verzekeringnemer voor burenhinder uitsluitend voortkomt uit een door hem aangegane contractuele verbintenis.

Indien het schade betreft die valt onder artikel 2.1.2., zijn de voorwaarden waarvan dit artikel de verlening van de dekking afhankelijk stelt, eveneens van toepassing.

2.1.4. Bepalingen eigen aan de bijzondere dekkingen brand, vuur, ontploffing, rook, water, milieuaantasting en burenhinder

Deze dekkingen worden verleend tot de in de bijzondere voorwaarden vermelde sommen voor **zaakschade, onstoffelijke schade die gevolgschade is en onstoffelijke schade die geen gevolgschade is.**

Voor de risico's van milieuaantasting en burenhinder strekken deze dekkingen zich evenwel niet uit tot **onstoffelijke schade die geen gevolgschade is.**

2.2. Lenen van personeel

De dekking omvat:

2.2.1. De aansprakelijkheid van de **verzekerden** en van het geleende personeel voor schade veroorzaakt aan **derden** door het personeel dat occasioneel ter beschikking van de **verzekerden** is gesteld en onder hun gezag, leiding en toezicht werkt

2.2.2. Het verhaal dat de Arbeidsongevallenverzekeraar van de uitlenende **derde** en/of de getroffene – of zijn rechtverkrijgenden – op de **verzekerden** mocht nemen indien een **ongeval** van een lid van dat geleend personeel moet ten laste genomen worden door deze verzekeraar.

2.3. Uitlenen van aangestelden

Wanneer schade veroorzaakt wordt door een aangestelde die occasioneel door de verzekeringnemer aan een **derde** is uitgeleend, strekt de verzekering zich uit tot de aansprakelijkheid van de verzekeringnemer, die van de andere **verzekerden** en van de uitgeleende aangestelde, voor zover deze aangestelde bij **derden** werken uitvoert die van dezelfde aard zijn als de verzekerde activiteit en dat hij onder het gezag, de leiding en het toezicht van de **verzekerden** gebleven is.

2.4. Burgerrechtelijke aansprakelijkheid opdrachtgever

De dekking wordt uitgebreid tot de eventuele burgerrechtelijke aansprakelijkheid die de verzekeringnemer in zijn hoedanigheid van opdrachtgever kan oplopen als gevolg van een schadegeval veroorzaakt door een van zijn aangestelden die ofwel een persoonlijk voertuig gebruikt, ofwel enig ander voertuig dat niet aan de verzekerde instelling toebehoort, waarvan ze noch de houder, noch de huurder is, in welke vorm dan ook.

Deze dekkingsuitbreiding geldt binnen de grenzen van de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 14 december 1992 betreffende de modelovereenkomst voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen en voor zover, buiten medeweten van de verzekeringnemer en tegen zijn richtlijnen in, niet werd voldaan aan de verzekeringsplicht bedoeld in de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

De dekking is:

- voor de schade die voortvloeit uit **letselschade**: onbeperkt

Echter, indien op de dag van het schadegeval de reglementering de **maatschappij** toelaat om onze dekking voor deze schade te beperken, zal deze dekking begrensd zijn, per schadegeval, tot 111.164.810 EUR of, indien dit hoger ligt, tot het laagste bedrag waartoe de dekking mag worden beperkt overeenkomstig die reglementering

- voor de **zaakschade** – andere dan de schade waarvan sprake in het hierna vermelde punt – : beperkt tot 111.164.810 EUR per schadegeval of, indien dit hoger ligt, tot het laagste bedrag waartoe de dekking op de dag van het schadegeval mag worden beperkt overeenkomstig de reglementering

- voor de schade aan persoonlijke kledij en persoonlijke bagage van de door het verzekerde voertuig vervoerde personen: beperkt tot 2.756 EUR per inzittende of, indien dit hoger ligt, tot het laagste bedrag waartoe de dekking op de dag van het schadegeval mag worden beperkt overeenkomstig de reglementering
- voor de borgstelling: beperkt tot 62.000 EUR voor het verzekerde voertuig en alle **verzekerden** samen.

De bedragen bedoeld in de eerste drie punten worden automatisch om de 5 jaar aangepast aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen.

De volgende herziening vindt plaats op 1 januari 2016, waarbij de basisindex die is van december 2005 (basis 2004 = 100).

Er wordt bepaald dat:

- deze dekking van toepassing is zowel op het verhaal van het slachtoffer zelf of zijn rechtverkrijgenden, als op de verhalen die zouden worden uitgeoefend door de verzekeraar die het gebruikte voertuig dekt, of door het Belgisch Gemeenschappelijk Waarborgfonds op basis van de gemeenrechtelijke bepalingen en/of de wetgeving op de verplichte autoverzekering
- deze dekkingsuitbreiding uitsluitend verworven is ten gunste van de verzekeringnemer in zijn hoedanigheid van opdrachtgever en breidt zich dus niet uit tot de persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder, de eigenaar, de houder of gebruiker van het voertuig
- de **maatschappij** in al de rechten en vorderingen van de verzekeringnemer treedt ten opzichte van alle aansprakelijke daders, inclusief de bestuurders of gebruikers van de voertuigen.

2.5. Toestellen

Schade veroorzaakt door vaste of mobiele bouwplaats- of hiestoestellen, onder meer kranen, bulldozers, graafmachines, heftrucks (uitbatingsrisico).

De dekking wordt uitgebreid tot het verkeersrisico voor alle niet-ingeschreven toestellen, voor zover deze laatste zich bevinden binnen de omheining van de bedrijfszetels van de verzekerde instelling of op de bouwerven en in hun onmiddellijke omgeving.

De dekking wordt uitgebreid tot het verkeersrisico voor alle niet-ingeschreven heftrucks.

Wanneer de **maatschappij** dit verkeersrisico verzekert, is haar dekking overeenkomstig de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, of onder een soortgelijke bepaling van buitenlands recht, en dit binnen de grenzen van de bedragen bepaald in voormeld artikel 2.4.

2.6 Schade aan de voertuigen

De dekking wordt uitgebreid tot de burgerlijke aansprakelijkheid van de verzekerde instelling wegens:

- schade aan de voertuigen die geparkeerd staan in de gebouwen of op de parkings van de verzekerde instelling. De dekking is eveneens verworven voor de schade aan de voertuigen, wanneer deze geparkeerd of verplaatst worden door de aangestelden van de parking
- de diefstal of de frauduleuze toe-eigening van deze voertuigen.

2.7. Evenementen en andere activiteiten

De dekking wordt uitgebreid tot de burgerlijke aansprakelijkheid van de **verzekerden** wegens de organisatie van plechtigheden, feesten, feestelijkheden, met inbegrip van vuurwerk, en andere activiteiten eigen aan de verzekerde instelling.

Deze dekking is eveneens verworven voor de privépersonen, fysieke personen of rechtspersonen, comités, wettelijke of feitelijke verenigingen, die evenementen of andere activiteiten organiseren in de lokalen van de verzekerde instelling, voorzover aan **derden** schade wordt veroorzaakt die voortvloeit uit de organisatie van deze evenementen of andere activiteiten.

2.8. Dieren

De dekking wordt uitgebreid tot de burgerlijke aansprakelijkheid van de **verzekerden**, als eigenaar of bewaarder, voor de schade veroorzaakt door:

- de huisdieren
- de rijpaarden, pony's of shetlandpony's
- de hoevedieren.

2.9. Afstand van verhaal

De **maatschappij** verklaart afstand te doen van ieder verhaal tegen iedere **derde** telkens wanneer de verzekeringnemer zelf van dit verhaal afstand heeft gedaan. Als tegenprestatie verbindt de verzekeringnemer zich ertoe om van deze **derden** een wederkerig afstand van verhaal te bekomen.

2.10. Bouwheer

De dekking wordt uitgebreid tot de burgerlijke aansprakelijkheid van de **verzekerden** in hun hoedanigheid van bouwheer tijdens het bouwen, verbouwen en afbreken van gebouwen. Deze dekking omvat niet de burgerlijke aansprakelijkheid als aannemer van voormelde werken.

2.11. Vervoer van personen

De dekking wordt uitgebreid tot de burgerlijke aansprakelijkheid van de **verzekerden** voor de schade toegebracht tijdens:

- het begeleiden van personen tijdens hun vervoer
- hun eigen vervoer, voorzover de verzekeringsplicht BA motorrijtuigen is nageleefd
- het vervoeren van personen met een toestel dat onderworpen is noch aan de inschrijvingsplicht, noch aan de verzekeringsplicht BA motorrijtuigen.

2.12. Kinderopvang

De dekking wordt uitgebreid tot:

- de lichamelijke schade indien het kind slachtoffer is van een ongeval wanneer het zich onder het toezicht of de controle bevindt van de **verzekerde**, zijn vervanger of van iedere andere persoon aan wie hij zijn bevoegdheden heeft overgedragen, zelfs wanneer de aansprakelijkheid van de **verzekerden** niet betrokken is
- de vergiftiging en de brandwonden die volgen uit een onvrijwillige inname van giftige of bijtende stof ofwel uit het accidenteel vrijkomen van gas of dampen
- de verwikkelingen uit initiële letsels, die voortkomen uit een gewaarborgd ongeval.

Als een wijziging van de gezondheid, voorafgaand aan het ongeval, leidt tot gevolgen of deze gevolgen verzwakt, zal de **maatschappij** alleen de gevolgen die het ongeval zou gehad hebben op een gezond gestel, vergoeden.

De tussenkomst van de **maatschappij** beperkt zich tot:

- Bij overlijden van een kind van:
  - < 5 jaar : 1.000 EUR voor de begrafenis kosten
  - ≥ 5 jaar : 2.500 EUR
- Bij blijvende ongeschiktheid: 12.500 EUR
- Voor de medische kosten een maximumbedrag van 7.500 EUR na aftrek van de wettelijke tussenkomst van de verzekeraar « Ziekte - Invaliditeit ».

2.13. Aansprakelijkheid van de bewaarnemer

De dekking wordt uitgebreid tot de aansprakelijkheid die de **verzekerden** oplopen krachtens de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek als bewaarnemer van voorwerpen die door de gasten worden meegebracht in de verzekerde instelling.

Deze dekkingsuitbreiding beperkt zich tot een bedrag van 5.000 EUR per schadegeval, ongeacht het aantal benadeelden, zonder 1.250 EUR per object te overschrijden.

Zijn uitgesloten van de verzekering:

- de schade die voortvloeit uit een brand of een ontploffing
- de waardepapieren, speciën en waardeobjecten, doch slechts onder de dubbele voorwaarde dat deze goederen bewaard worden in een brandkast en dat de oorzaak van de schade in een diefstal of in een inbraak ligt. Worden niet beschouwd als waardeobjecten, de prothesen en de orthopedische toestellen, onder meer het kunstgebit.

Een aanspraak op basis van het verdwijnen van voorwerpen of waarden is pas aanvaardbaar, wanneer klacht werd neergelegd bij de bevoegde gerechtelijke of politionele overheden, onmiddellijk na de vaststelling van deze verdwijning.

Artikel 3 - FACULTATIEVE VERRUIMINGEN

In de dekking zijn niet begrepen maar kunnen gedekt worden, mits uitdrukkelijke overeenkomst:

3.1. Onderaannemers

3.1.1. De burgerrechtelijke aansprakelijkheid die de **verzekerden** kunnen oplopen door onderaannemers wordt gedekt in verband met de door deze laatste uitgevoerde werken die voorkomen in de beschrijving van hun publieke werkzaamheden, voor zover het bedrag van de facturen van door die onderaannemers uitgevoerde werken bij de **maatschappij** aangegeven wordt.

3.1.2. De dekking wordt verleend binnen de perken van de wetsbepalingen over burgerrechtelijke aansprakelijkheid, zonder dat de **maatschappij** tot ruimere vergoeding als gevolg van bijzondere verbintenissen gehouden kan zijn.

3.1.3. Niet gedekt is:

- schade ten gevolge van gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering van contractuele verbintenissen, zoals te late uitvoering van een bestelling of een dienstverstrekking, kosten gemaakt om het slecht uitgevoerde werk over te doen of te verbeteren
- schade die uitgesloten zou zijn als de onderaannemers de hoedanigheid van **verzekerden** hadden
- de persoonlijke aansprakelijkheid van de onderaannemers.

3.2. Diefstal

De aansprakelijkheid van de verzekeringnemer als aansteller in verband met:

- 3.2.1. een diefstal of poging tot diefstal door een van zijn aangestelden in de uitoefening van zijn functie
- 3.2.2. een diefstal of poging tot diefstal in de hand gewerkt door de nalatigheid van een aangestelde in de uitoefening van zijn functie.

3.3. Vervoermiddelen

- 3.3.1. Schade door drijvend materieel en door zelfbewegende verkeers- of vervoermiddelen op de binnenvaart, alsook door de zaken die zij vervoeren of slepen.
- 3.3.2. Schade door spoorwegmaterieel en zelfbewegende verkeers- of vervoermiddelen per spoor, alsook door de zaken die zij vervoeren of slepen.

3.4. Installaties

Schade veroorzaakt door de volgende installaties wanneer zij buiten de omheining van de verzekerde instelling aangebracht zijn: leidingen voor gas, stoom of ontvlambare en/of ontplofbare stoffen of gevaarlijke substanties, elektriciteitsleidingen, verbindingsslijnen met de spoorweg, de buurtspoorweg of waterlopen, kabelbanen en dergelijke.

3.5. Kernrisico

Schade die rechtstreeks of onrechtstreeks voortvloeit uit:

- wijziging van de atoomkern
- radioactiviteit
- voortbrenging van ioniserende stralingen van alle aard
- uiting van de schadelijke eigenschappen van kernbrandstoffen – of nucleaire substanties – of radioactieve producten – of afvalstoffen.

3.6. Persoonlijke burgerlijke aansprakelijkheid van de personen die verblijven in de instelling

In de mate dat deze dekking van toepassing is op de personen die verblijven in de instelling, de bewoners, de kostgangers, de leden van leden en/of deelnemers aan de activiteiten van de verzekerde instelling, de extracontractuele burgerlijke aansprakelijkheid is voor deze **verzekerden** verworven voor zover het een waarborg betreft overeenkomstig het Koninklijk besluit van 12 januari 1984 tot vaststelling van de minimumgarantievoorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privéleven.

3.7. Burgerlijke aansprakelijkheid gebouw

Schade, andere dan **letselschade**, die haar oorsprong vindt in de roerende of onroerende goederen waarvan de verzekerde instelling eigenaar, vruchtgebruiker, huurder of gebruiker is en die worden gebruikt in het kader van de verzekerde activiteiten.

Wordt dus niet gedekt de aansprakelijkheid van de verzekerde instelling voor opbrengsteigendommen waarin geen lokaal is ingericht dat voor de verzekerde activiteiten dient.

De dekking is verworven onder de dubbele voorwaarde dat:

- de onroerende goederen en terreinen in een goede staat worden gehouden en als een goede huisvader worden onderhouden (bv. onderhoudscontract en regelmatige controle van de liften door een erkend organisme)
- de noodzakelijke voorzorgsmaatregelen worden getroffen om ongevallen te vermijden (bv. verboden toegang tot de werven en gevaarlijke terreinen, veiligheidshekken, ...).

3.8. Elektrische of mechanische rolstoel

De dekking omvat de schade veroorzaakt door een **verzekerde** terwijl hij een motorrijtuig dat bestemd is voor mindervaliden en waarvan de maximumsnelheid minder of gelijk is aan 18 km/h, bestuurt binnen de omheining van de bedrijfszetels van de verzekerde instelling.

Deze dekking breidt zich niet uit tot de schade veroorzaakt door de elektrische rolstoelen die zich op de openbare weg verplaatsen, voor zover dat de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen van toepassing is.

De dekking wordt toegekend aan de mechanische rolstoelen, ongeacht of zij gebruikt worden binnen de omheining van de bedrijfszetels van de verzekerde instelling of op de openbare weg.

Artikel 4 - TOEVERTROUWDE GOEDEREN

Zijn niet in de dekking inbegrepen maar kunnen gedekt worden, mits uitdrukkelijke overeenkomst:

- 4.1. Schade aan goederen die aan de **verzekerden** zijn toevertrouwd om eraan te werken of om ermee een dienst uit te voeren.
- 4.2. Schade aan al dan niet toevertrouwde goederen die door de **verzekerden** ten tijde van het schadegeval als gereedschap werden gebruikt.
- 4.3. Schade aan goederen waarvan de **verzekerden** huurder, gebruiker, bewaarnemer of houder zijn.

Deze uitbreiding dekt niet:

- diefstal, verduistering en verlies van de toevertrouwde goederen en hun toebehoren
- schade veroorzaakt door brand, vuur, water, ontploffing, rook en verbranding en die normalerwijze kunnen verzekerd worden in het kader van een brandverzekering
- schade aan de goederen die bestemd zijn om door de verzekeringnemer verkocht te worden
- schade aan de goederen tijdens hun vervoer
- schade die gedekt zijn door een verzekering "eigen schade" van de toevertrouwde goederen met dien verstande dat het eventuele verhaal van deze verzekeraar gedekt blijft.

Er wordt overeengekomen dat zonder uitdrukkelijke overeenkomst dekking verleend wordt voor schade aan:

- goederen die niet het voorwerp uitmaken van het werk, indien het gaat om werken uitgevoerd bij **derden**
- materieel dat wordt aangevoerd door **derden** die in de verzekerde instelling komen werken, voor zover dat materieel ten tijde van het schadegeval door de **verzekerden** niet als gereedschap werd gebruikt.

Artikel 5 - VERZEKERINGSGBIED

Tenzij anders bepaald in de bijzondere voorwaarden, geldt de verzekering voor de activiteit van de in België gevestigde instelling en dekt de verzekering de schade die ten gevolge van deze activiteit waar ook ter wereld gebeurt.

Artikel 6 - UITSLUITINGEN

Van dekking zijn uitgesloten:

6.1. Schade die opzettelijk veroorzaakt is door een **verzekerde**.

Echter, indien de **verzekerde** die de schade opzettelijk heeft veroorzaakt, noch de verzekeringnemer, noch de verzekerde instelling, noch één van de leidinggevende verantwoordelijken of leidinggevende bestuurders is, blijft de dekking verworven aan de andere **verzekerden**, onder voorbehoud van het recht van verhaal dat de **maatschappij** tegen de aansprakelijke **verzekerde** mag uitoefenen.

6.2. Schade veroorzaakt door:

6.2.1. de exploitatiemodaliteiten van de instelling, aanvaard door de **verzekerden**, of door een zulkdanige tekortkoming aan de voorzichtigheids- of veiligheidsnormen eigen aan de verzekerde activiteiten, dat de schadelijke gevolgen van die tekortkoming of deze exploitatiemodaliteiten – volgens de mening van ieder die terzake bevoegd is – voorzienbaar waren

6.2.2. veelvuldige herhalingen van schade met dezelfde oorsprong wegens het niet nemen van voorzorgsmaatregelen

6.2.3. de aanvaarding en de uitvoering van een werk of een aanneming, terwijl de **verzekerde** zich ervan bewust was dat hij klaarblijkelijk noch over de bekwaamheid of de vereiste techniek, noch over de passende materiële of menselijke middelen beschikte om dat werk of die aanneming uit te voeren met inachtneming van zijn verbintenissen en onder toereikende voorwaarden inzake veiligheid voor **derden**; de keuze van aangestelden die duidelijk ongeschikt zijn voor het uit te voeren werk

6.2.4. dronkenschap, staat van alcoholintoxicatie of een gelijksoortige toestand veroorzaakt door het gebruik van drugs en andere verdovende middelen.

Echter, indien de **verzekerde** die schade heeft veroorzaakt welke valt onder artikel 6.2., noch de verzekeringnemer, noch de verzekerde instelling, noch één van zijn leidinggevende verantwoordelijken of leidinggevende bestuurder is en deze schade zich zonder medeweten van de voormelde personen voorgedaan heeft, blijft de waarborg verworven aan de andere **verzekerden** dan degene die de schade heeft veroorzaakt. De **maatschappij** behoudt in dit geval haar recht van verhaal op deze laatste.

6.3. Schade veroorzaakt door motorrijtuigen in de gevallen van aansprakelijkheid als beoogd door de Belgische of buitenlandse wetgeving op de verplichte verzekering van motorrijtuigen. Deze uitsluiting doet geen afbreuk aan de toepassing van de waarborg voorzien in artikel 2.4. en artikel 2.5.

6.4. Schade veroorzaakt door voortbewegings- of vervoermiddelen van de zee- of luchtvaart, alsook door de goederen die zij vervoeren of slepen.

6.5. Schade ten gevolge van financiële transacties, misbruik van vertrouwen, oplichting, verduistering of alle dergelijke handelingen, oneerlijke concurrentie of aantasting van intellectuele rechten zoals uitvindingsoctrooien, handelsmerken, tekeningen of modellen en auteursrechten.

- 6.6. De gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering van contractuele verbintenissen, de te late uitvoering van een bestelling of dienstverstrekking alsook de kosten gemaakt om het slecht uitgevoerde werk over te doen of te verbeteren.
- 6.7. De gerechtelijke, transactionele, administratieve of economische boeten, schadevergoeding die als strafmaatregel of afschrikmiddel wordt toegepast (zoals “punitive damages” of “exemplary damages” in sommige buitenlandse rechtsstelsels), alsmede de gerechtskosten van strafvervolgning en de dading met betrekking tot een strafrechtelijke of administratiefrechtelijke procedure.
- 6.8. Schade ten gevolge van oorlog, staking, lock-out, oproer, daad van **terrorisme** of sabotage, alle gewelddaden met collectieve drijfveer, al dan niet gepaard gaand met opstand tegen het gezag.
- 6.9. Schade ten gevolge van de aanwezigheid of de verspreiding van asbest, asbestvezels of producten die asbest bevatten, voor zover deze schade voortvloeit uit de schadelijke eigenschappen van asbest.
- 6.10 De burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de maatschappelijke lasthebbers van de verzekerde instelling krachtens de wetgeving betreffende fouten in het beheer die zij zouden begaan in hun hoedanigheid van bestuurder of zaakvoerder.
- 6.11. Schade wegens alle berekeningen van stabiliteit en weerstand.

Artikel 7 - VERZEKERINGSSOMMEN EN VERBINTENISGRENZEN

- 7.1. De **maatschappij** verleent haar dekking per schadegeval, zowel voor de hoofdsom als voor de kosten en interest boven de door de verzekeringnemer gedragen **eigen risico's**.
- 7.2. Voor de in hoofdsom verschuldigde vergoeding, kent de **maatschappij** haar dekking toe tot de in de bijzondere voorwaarden bepaalde sommen.
Ingeval de in de bijzondere voorwaarden bepaalde dekking geen specifiek bedrag bevat voor **onstoffelijke schade**, is deze begrepen in de verzekerde sommen.
- 7.3. Wanneer de verzekerde instelling zelf de schade herstelt, is de tegemoetkoming van de **maatschappij** beperkt tot de kostprijs van het arbeidsloon en van de leveringen voor de herstelling.
- 7.4. Alle schade, ongeacht de aard van de schade en het aantal schadelijders, die te wijten is aan eenzelfde gebeurtenis, wordt beschouwd als één en hetzelfde schadegeval.
Als de **maatschappij** haar verbintenis per verzekeringsjaar heeft begrensd, wordt onder die term verstaan de periode tussen twee jaarlijkse vervaldagen van het contract.
- 7.5. Indien de waarborg van de in artikel 3.6. bepaalde persoonlijke burgerlijke aansprakelijkheid van de personen die verblijven in de instelling, onderschreven is, kent de **maatschappij** haar dekking toe overeenkomstig het Koninklijk besluit van 12 januari 1984 tot vaststelling van de minimumgarantievoorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privéleven, ten belope van de volgende sommen:

- voor de schade voortvloeiend uit lichamelijke letsels: 24.160.501,89 EUR
- voor de **zaakschade**: 1.208.025,09 EUR

Deze bedragen zijn gekoppeld aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen met als basisindexcijfer dat van januari 2015, zijnde 233,21 (basis 1981 = 100).

TITEL II	-	VOORWAARDEN EIGEN AAN DE VERZEKERING BURGERLIJKE PRODUCTEN- EN WERKENAANSPRAKELIJKHEID
----------	---	--

Artikel 8 - VOORWERP VAN DE DEKKING

8.1. Rechtsgronden

8.1.1. De **maatschappij** dekt de contractuele en extracontractuele burgerrechtelijke aansprakelijkheid die beheerst wordt door de Belgische en buitenlandse rechtsbepalingen en die de **verzekerde** kan oplopen voor schade aan **derden** veroorzaakt door producten of diensten na levering of door werken na hun uitvoering, in het kader van de in de bijzondere voorwaarden omschreven activiteit.

8.1.2. Het contract dekt geen aansprakelijkheid zonder schuld krachtens enige andere wetgeving of reglementering dan die van 25 februari 1991 betreffende de aansprakelijkheid voor producten met gebreken.

8.1.3. De dekking wordt verleend binnen de perken van de wetsbepalingen over burgerrechtelijke aansprakelijkheid, zonder dat de **maatschappij** kan gehouden worden tot een ruimere vergoeding ten gevolge van bijzondere verbintenissen die de **verzekerden** hebben aangegaan.

8.2. Gedekte schade

8.2.1. **Letsel-** en **zaakschade** zijn gedekt.

8.2.2. De in de bijzondere voorwaarden bedongen dekkingen voor **letsel-** en **zaakschade** worden uitgebreid tot **onstoffelijke gevolgschade**.
Onstoffelijke gevolgschade van niet gedekte **letsel-** of **zaakschade** is uitgesloten. **Onstoffelijke schade, die geen gevolgschade is**, is uitgesloten.

8.3. Schadeverwekkend feit dat aanleiding geeft tot dekking

Aanleiding tot dekking geeft schade met als verwekkend feit een gebrek van de producten of de werken dat te wijten is aan een vergissing, een verzuim of een nalatigheid in het ontwerp, de vervaardiging, de verwerking, de voorbereiding of het klaarmaken voor verzending, de herstelling of het onderhoud, de plaatsing, de montage, de samenvoeging of andere dergelijke verrichtingen, de verpakking, de etikettering, de opslag, de verzending, de beschrijving, de specificatie, de aanbeveling, de gebruiksaanwijzing of de waarschuwing.

8.4. Voedselvergiftiging

De dekking strekt zich uit tot de burgerlijke aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door voedselvergiftiging of door de aanwezigheid van vreemde lichamen in eetwaren en dranken.

Artikel 9 - VERZEKERINGSGBIED

Tenzij anders bedongen in de bijzondere voorwaarden, geldt de verzekering voor de activiteit van de in België gevestigde bedrijfszetels van de verzekerde instelling en dekt de verzekering de schade die ten gevolge van deze activiteit waar ook ter wereld gebeurt.

Behoudens andersluidende overeenkomst, is de schade uitgesloten die voortvloeit uit producten of werken die bij weten van de verzekeringnemer geleverd of uitgevoerd worden buiten Europa.

Artikel 10 - UITSLUITINGEN

Van dekking uitgesloten zijn:

10.1. Schade die opzettelijk veroorzaakt is door een **verzekerde**.

Echter, indien de **verzekerde** die de schade opzettelijk heeft veroorzaakt, noch de verzekeringnemer, noch de verzekerde instelling, noch één van de leidinggevende verantwoordelijken of leidinggevende bestuurders is, blijft de dekking verworven aan de andere **verzekerden**, onder voorbehoud van het recht van verhaal dat de **maatschappij** tegen de aansprakelijke **verzekerde** kan uitoefenen.

10.2. Schade veroorzaakt door:

- 10.2.1. de exploitatiemodaliteiten van de instelling, aanvaard door de **verzekerden**, of door een zulkdanige tekortkoming aan de voorzichtigheids- of veiligheidsnormen eigen aan de verzekerde activiteiten, dat de schadelijke gevolgen van die tekortkoming of deze exploitatiemodaliteiten – volgens de mening van ieder die ter zake bevoegd is – voorzienbaar waren
- 10.2.2. het niet-onderwerpen van de producten van de **verzekerde** aan voldoende voorafgaande proeven en controles, rekening houdend met de op het technische en wetenschappelijke vlak verworven kennis
- 10.2.3. de aanvaarding en de verwezenlijking van een product, een werk of een aanneming, terwijl de **verzekerde** zich ervan bewust was dat hij klaarblijkelijk noch over de bekwaamheid of de vereiste techniek, noch over de passende materiële of menselijke middelen beschikte om dat product, dat werk of die aanneming uit te voeren met inachtneming van zijn verbintenissen en onder toereikende voorwaarden inzake veiligheid voor **derden**; de keuze van aangestelden die duidelijk ongeschikt zijn voor het uit te voeren werk
- 10.2.4. dronkenschap, staat van alcoholintoxicatie of een gelijksoortige toestand veroorzaakt door het gebruik van drugs of andere verdovende middelen.

Echter, indien de **verzekerde** die de schade heeft veroorzaakt welke valt onder artikel 10.2., noch de verzekeringnemer, noch de verzekerde instelling, noch één van zijn leidinggevende verantwoordelijken of leidinggevende bestuurder is en deze schade zich zonder medeweten van de voormelde personen voorgedaan heeft, blijft de waarborg verworven aan de andere **verzekerden** dan degene die de schade heeft veroorzaakt. De **maatschappij** behoudt in dit geval haar recht van verhaal op deze laatste.

10.3. De geleverde producten en/of uitgevoerde werken met een gebrek in de zin van artikel 8.3.

Indien het geleverde product en/of het uitgevoerde werk een element is dat niet kan worden losgemaakt van de andere bestanddelen van een door de **verzekerde** geleverd of uitgevoerd geheel, wordt dit geheel uitgesloten.

Eveneens uitgesloten zijn:

- 10.3.1. de kosten betreffende de preventieve controle op producten of werken die geheel of gedeeltelijk gebrekkig zijn of vermoed worden te zijn
- 10.3.2. de maatregelen om het gebrekkig product onschadelijk te maken, in het bijzonder de kosten van opsporing van de bezitters van het product en waarschuwing van het publiek, kosten van intrekking en onderzoek van het product dat schade heeft veroorzaakt of kan veroorzaken
- 10.3.3. de kosten van opsporing, uiteennemen, terugplaatsing, herstelling, terugname, vervanging, terugbetaling, rehabilitatie door publiciteit van producten of werken die geheel of gedeeltelijk gebrekkig zijn of vermoed worden te zijn en alle gelijkaardige kosten.

- 10.4. Schade die enkel voortvloeit uit het feit dat de geleverde producten of de uitgevoerde werken niet de functies vervullen of niet aan de behoeften beantwoorden waartoe ze bestemd zijn, in het bijzonder die bestaande uit een gebrek aan prestatie, efficiëntie, duurzaamheid, geschiktheid, kwaliteit of rendement.
- 10.5. De gerechtelijke, transactionele, administratieve of economische boeten, schadevergoeding die als strafmaatregel of afschrikmiddel wordt toegepast (zoals “punitive damages” of “exemplary damages” in sommige buitenlandse rechtsstelsels), alsmede de gerechtskosten van strafvervolging en de dading met betrekking tot een strafrechtelijke of administratiefrechtelijke procedure.
- 10.6. Schade ten gevolge van oorlog, staking, lock-out, oproer, daad van **terrorisme** of sabotage, alle gewelddaden met collectieve drijfveer, al dan niet gepaard gaand met opstand tegen het gezag.
- 10.7. Schade die rechtstreeks of onrechtstreeks voortvloeit uit:
- wijziging van de atoomkern
  - radioactiviteit
  - voortbrenging van ioniserende stralingen van alle aard
  - uiting van de schadelijke eigenschappen van kernbrandstoffen – of nucleaire substanties – of radioactieve producten – of afvalstoffen.
- 10.8. Schade ten gevolge van de aanwezigheid of de verspreiding van asbest, asbestvezels of producten die asbest bevatten, voor zover deze schade voortvloeit uit de schadelijke eigenschappen van asbest.
- 10.9. De burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de maatschappelijke lasthebbers van de verzekerde instelling krachtens de wetgeving betreffende fouten in het beheer die zij zouden begaan in hun hoedanigheid van bestuurder of zaakvoerder.
- 10.10. Schade veroorzaakt door de schadelijkheid van afvalstoffen.
- 10.11. Schade veroorzaakt door producten of werken die bestemd zijn voor luchtvaart- en ruimtevaartindustrie en voor de “offshore-techniek”, evenals schade aan dit soort producten.
- 10.12. De tienjarige aansprakelijkheid van architecten, raadgevende ingenieurs, adviesbureaus en aannemers, die voortvloeit uit de artikelen 1792 tot 1796 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek of uit andere gelijkaardige bepalingen van buitenlands recht.

Artikel 11 - VERZEKERINGSSOMMEN EN VERBINTENISGRENZEN

- 11.1. De **maatschappij** verleent haar dekking, per schadegeval en per verzekeringsjaar, zowel voor de hoofdsom als voor de kosten en interest, boven de door de verzekeringnemer gedragen **eigen risico's**.
- 11.2. Voor de in hoofdsom verschuldigde vergoeding, kent de **maatschappij** haar dekking toe tot de in de bijzondere voorwaarden bepaalde sommen.
Ingeval de in de bijzondere voorwaarden bepaalde dekking geen specifiek bedrag bevat voor **onstoffelijke schade**, is deze begrepen in de verzekerde sommen.
- 11.3. Wanneer de verzekerde instelling zelf de schade herstelt, is de tegemoetkoming van de **maatschappij** beperkt tot de kostprijs van het arbeidsloon en van de leveringen voor de herstelling.

11.4. Alle schade, ongeacht de aard van de schade en het aantal schadelijders, die te wijten is aan hetzelfde verwekkende feit, wordt als één en hetzelfde schadegeval beschouwd.

De jaargrens van de dekking geldt voor schade, al dan niet toe te schrijven aan hetzelfde verwekkend feit, overkomen tijdens één en hetzelfde verzekeringsjaar. De schade die te wijten is aan hetzelfde verwekkend feit, wordt echter geacht te zijn overkomen tijdens het verzekeringsjaar waarin de eerste van deze schade is overkomen. Onder verzekeringsjaar wordt verstaan de periode tussen twee jaarlijkse vervaldagen van het contract.

TITEL III	-	EXTRACONTRACTUELE BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN DE ORGANISATIE UIT HOOFDE VAN HAAR VRIJWILLIGERS
-----------	---	--

Artikel 12 - VOORWERP VAN DE DEKKING

De **maatschappij** verzekert, binnen de limieten van de activiteiten beschreven in de bijzondere voorwaarden en overeenkomstig de Wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers, de extracontractuele burgerrechtelijke aansprakelijkheid:

- die de **verzekerde** oploopt wegens schade die aan **derden** wordt toegebracht door de **vrijwilligers** op wie hij een beroep doet, bij de uitoefening van hun activiteiten van **vrijwilligerswerk**, uitgevoerd in hun privéleven, en
- die zich niet uitstrekt tot de gevallen van bedrog, zware fout of de eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomende lichte fout van de **vrijwilliger**, noch tot de schade die hij zichzelf toebrengt, en
- die de **verzekerde** oploopt als **organisatie**, die ofwel een feitelijke vereniging is die één of meer personen tewerkstelt die verbonden zijn door een arbeidsovereenkomst voor werklieden of bedienden, ofwel een feitelijke vereniging die op grond van haar specifieke verbondenheid hetzij met de voormelde feitelijke vereniging, hetzij met de voormelde rechtspersoon beschouwd kan worden als een afdeling daarvan.

De weg naar de plaats waar deze activiteiten worden uitgeoefend maakt deel uit van de dekking, evenals de terugweg.

Artikel 13 - BEDRAGEN VAN DE DEKKING

De **maatschappij** verleent haar dekking voor:

- 24.160.501,89 EUR per schadegeval voor de letselschade
- 1.208.025,09 EUR per schadegeval voor de zaakschade.

Deze bedragen worden gekoppeld aan de evolutie van de index van de consumptieprijzen, waarbij de basisindex de index is van januari 2015, met name 233,21 (basis 1981=100).

De toepasselijke index in geval van een schadegeval is deze van de maand die voorafgaat aan de maand waarin het schadegeval zich heeft voorgedaan.

De gerechtelijke, minnelijke, administratieve of economische boeten, dwangsommen en de schadevergoedingen als strafmaatregel of afschrikkingsmiddel in sommige buitenlandse rechtstelsels, evenals de gerechtskosten inzake strafvervolgingen zijn niet ten laste van de **maatschappij**.

Artikel 14 - EIGEN RISICO

- A. Bij ieder schadegeval is het in de bijzondere voorwaarden vermeld **eigen risico** van toepassing.
- B. De **maatschappij** verzekert niet de verdediging van de belangen van de verzekerde ingeval de schade lager is dan het **eigen risico**. Is de schade hoger, dan is artikel 19 van toepassing.

Artikel 15 - VERZEKERINGSGBIED

De dekking strekt zich uit tot alle landen van geografisch Europa en de landen die aan de Middellandse Zee grenzen, met name in Albanië, Algerije, België, Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Egypte, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, IJsland, Italië, Kroatië, Letland, Libanon, Libië, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Macedonië (FYROM), Malta, Marokko, Moldavië, Republiek van Montenegro, Nederland, Noorwegen, Oekraïne, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Rusland, San Marino, Servië, Slovakije, Slovenië, Spanje, Syrië, Tsjechische Republiek, Tunesië, Turkije, Verenigd Koninkrijk, Wit-Rusland, Zweden, Zwitserland, in de vorstendommen Andorra en Monaco en in Vaticaanstad.

Artikel 16 - UITSLUITINGEN

Zijn van de dekking uitgesloten:

- de schade voortvloeiend uit opzet van de **verzekerde**
- de schade veroorzaakt aan de **organisatie** van de **verzekerde**
- de zaakschade veroorzaakt door vuur, door een brand, door een ontploffing of door rook ingevolge vuur of een brand die ontstaan is in of overgeslagen uit het gebouw waarvan de **verzekerde** eigenaar of huurder is, met uitzondering evenwel van schade veroorzaakt in een hotel of gelijkaardig logement door de **verzekerde** betrokken tijdens een tijdelijk verblijf of toevallig verblijf
- de schade veroorzaakt door gebouwen ter gelegenheid van de opbouw, wederopbouw of de verbouwing ervan
- de schade veroorzaakt door het gebruik van zeilboten van meer dan 200 kg of motorboten die aan de **verzekerde** toebehoren of door hem gehuurd worden
- de schade veroorzaakt door het gebruik van luchtvaartuigen die aan de **verzekerde** toebehoren of door hem gehuurd worden
- de schade veroorzaakt door personen- en goederenliften
- de schade veroorzaakt door het beoefenen van de jacht, alsmede de schade door wild
- de schade die rechtstreeks of onrechtstreeks het gevolg is van een wijziging van de atoomkern, van de radioactiviteit of van de voortbrenging van ioniserende stralingen;
- alle schade die rechtstreeks of onrechtstreeks voortvloeit uit asbest en/of zijn schadelijke eigenschappen, alsmede uit ieder ander materiaal dat asbest bevat onder om het even welke vorm
- de schade die voortvloeit uit het verlies, de verdwijning of de diefstal van informatiedragers van elektronische apparatuur, met inbegrip van de opgeslagen informatie en de onstoffelijke schade die eruit voortvloeit
- de schade veroorzaakt aan **derden** door de verontreiniging van de bodem, het water of de atmosfeer. Deze uitsluiting is niet van toepassing indien deze schade het rechtstreeks gevolg is van een ongeval
- de stoffelijke schade veroorzaakt door grondverschuivingen
- de schade die voortvloeit uit een oorlog of gelijkaardige feiten of uit een burgeroorlog
- de schade die voortvloeit uit een daad van **terrorisme**
- de schade als gevolg van de aansprakelijkheid van de bestuurders van rechtspersonen betreffende fouten begaan in hun hoedanigheid van bestuurder.

Artikel 17 - RECHT VAN DE BENADEELDE DERDEN

Onverminderd haar opzeggingsrecht kan de **maatschappij** geen enkele exceptie, vrijstelling, nietigheid of verval van recht voortvloeiend uit de wet of de overeenkomst en die hun oorzaak vinden in een feit dat zich vóór of na het schadegeval heeft voorgedaan, opwerpen aan de benadeelde **derde**.

Kunnen echter wel aan de benadeelde **derde** tegengeworpen worden, de nietigverklaring, de opzegging, de beëindiging of de schorsing van de overeenkomst, die zich hebben voorgedaan voordat het schadegeval zich heeft voorgevallen.

Artikel 18 - VERHAAL

De **maatschappij** behoudt zich een recht van verhaal voor tegen de **verzekerde** voor alle gevallen van exceptie, vrijstelling, nietigheid of verval van recht.

De **maatschappij** verbindt zich ertoe de **verzekerde** in kennis te stellen van haar voornemen om een verhaal uit te oefenen, zodra de **maatschappij** op de hoogte is van de feiten waarop deze beslissing gegrond is.

Bij een gedeeltelijk verval beperkt het verhaal zich tot het verschil tussen de sommen die de **maatschappij** heeft betaald en het bedrag van de dekking waartoe de **maatschappij** krachtens de verzekering is gehouden ten overstaan van de **verzekerde**.

Het verhaal van de **maatschappij** betreft de schadevergoedingen, met inbegrip van de intresten en gerechtskosten.

TITEL IV	- GEMEENSCHAPPELIJKE VOORWAARDEN AAN DE VERZEKERINGEN BURGERLIJKE BEDRIJFSAANSPRAKELIJKHEID, PRODUCTEN- EN WERKENAANSPRAKELIJKHEID EN EXTRA CONTRACTUELE BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN DE ORGANISATIE UIT HOOFDE VAN HAAR VRIJWILLIGERS
----------	---

Artikel 19 - KOSTEN EN INTERESTEN

De **reddingskosten**, de interest betreffende de in hoofdsom verschuldigde vergoeding en de kosten betreffende de burgerlijke rechtsvorderingen alsook het honorarium en de kosten van advocaten en experts zijn integraal ten laste van de **maatschappij**, voor zover het totaal ervan en dat van de vergoeding in hoofdsom per verzekeringnemer en per schadegeval de totale verzekerde som niet overschrijden.

Boven de totale verzekerde som zijn de **reddingskosten** enerzijds en de interest, kosten en honoraria anderzijds begrensd tot:

- 751.241,35 EUR wanneer de totale verzekerde som ten hoogste 3.756.206,79 EUR bedraagt
- 751.241,35 EUR + 20 % van het deel van de totale verzekerde som tussen 3.756.206,79 EUR en 18.781.033,98 EUR
- 3.756.206,79 EUR + 10 % van het deel van de totale verzekerde som boven 18.781.033,98 EUR met een maximum van 15.024.827,19 EUR.

Deze bedragen zijn gekoppeld aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen met als basisindexcijfer dat van januari 2015, zijnde 172,39 (basis 1988 = 100).

De in het eerste lid bedoelde kosten en interest zijn ten laste van de **maatschappij** voor zover zij uitsluitend betrekking hebben op prestaties die door deze overeenkomst worden verzekerd. De **maatschappij** is bijgevolg niet gehouden tot kosten en interest die betrekking hebben op niet verzekerde prestaties. Ze zijn door de **maatschappij** slechts verschuldigd naar verhouding van haar verbintenis. De verhouding van de respectieve verbintenissen van de **maatschappij** en de **verzekerde** in verband met een schadegeval dat aanleiding kan geven tot toepassing van deze overeenkomst, wordt bepaald door het percentage van ieders aandeel in het geraamde totale bedrag dat op het spel staat.

Wat de **reddingskosten** betreft, verbindt de **verzekerde** zich ertoe de **maatschappij** zo spoedig mogelijk op de hoogte te brengen van de door hem genomen maatregelen.

Voor zover als nodig wordt aangestipt dat wel ten laste van de **verzekerde** blijven, de kosten die voortvloeien uit maatregelen om een schadegeval te voorkomen zonder dat er nakend gevaar is of wanneer het nakende gevaar is afgewend.

Als de vereiste spoed en het nakende gevaar te wijten zijn aan het feit dat de **verzekerde** nagelaten heeft om op tijd de normale voorkomingsmaatregelen te nemen, zullen de aldus gemaakte kosten niet worden beschouwd als **reddingskosten** ten laste van de **maatschappij**.

TITEL V - RECHTSBIJSTAND

Als het in de bijzondere voorwaarden is vermeld, verleent de **maatschappij** een dekking Rechtsbijstand.

De **maatschappij** vertrouwt de regeling van schadegevallen in rechtsbijstand toe aan **L.A.R.**, een onafhankelijke maatschappij, die een gescheiden en gespecialiseerd beheer toepast in deze materie, conform artikel 4 b) van het Koninklijk Besluit van 12 oktober 1990 betreffende de rechtsbijstandverzekering.

Bijgevolg, moeten de schadeaangiften in rechtsbijstand gericht worden aan **L.A.R.**, Troonstraat 1, B-1000 Brussel of op het e-mailadres: lar@lar.be.

Artikel 1 - VOORWERP VAN DE DEKKING

1.1. De **maatschappij** dekt de kosten van strafrechtelijke verdediging van een **verzekerde** wanneer hij vervolgd wordt voor overtreding van de wetten en reglementen en/of onopzettelijke doodslag of verwondingen, gepleegd in het kader van de uitbating van de instelling zoals beschreven in de bijzondere voorwaarden.

Niet gedekt zijn de overtredingen van de Belgische en buitenlandse wetgevingen en reglementeringen betreffende het verkeer van motorrijtuigen en het vervoer van koopwaar over de weg, over het water, per spoor en via luchtvervoer.

1.2. De **maatschappij** oefent eveneens, in der minne of in het kader van een gerechtelijke procedure, verhaal uit op een **derde** die extracontractueel aansprakelijk wordt gesteld, om de vergoeding te verkrijgen van:

- **letselschade** geleden door een **verzekerde** tijdens de activiteit uitgeoefend in de verzekerde instelling
- **zaakschade** veroorzaakt aan de goederen bestemd voor de activiteit van de instelling, alsook eruit voortvloeiende **onstoffelijke schade**.

De **maatschappij** zal echter slechts verhaal uitoefenen om de vergoeding te verkrijgen van **onstoffelijke schade** die niet het gevolg is van **letsel-** of **zaakschade** op voorwaarde dat ze door een ongeval werd veroorzaakt en in zoverre deze zich heeft voorgedaan tijdens de verzekerde activiteiten.

1.3. De dekking zal niet worden verleend:

- wanneer een andere **verzekerde** dan de verzekeringnemer rechten wil laten gelden tegen een andere **verzekerde**
- bij schadegeval veroorzaakt of schade geleden door motorrijtuigen die vallen onder de Belgische of buitenlandse wetgeving op de verplichte verzekering van motorrijtuigen
- bij schade geleden door de aangestelden die aanleiding kan geven tot een schadevordering in het kader van de arbeidsongevallenwetgeving of bij schade door een ongeval op de weg naar of van het werk
- bij de **zaakschade** aan persoonlijke goederen

- bij schade veroorzaakt of geleden door personen die bij gelegenheid ter beschikking van de **verzekerden** worden gesteld
- bij schadegevallen die onder de burgerrechtelijke aansprakelijkheid na **levering van producten** of na **uitvoering van werken** vallen en/of de burgerrechtelijke beroepsaansprakelijkheid
- bij schadegevallen met betrekking tot deze Rechtsbijstandverzekering
- bij schadegevallen veroorzaakt door **terrorisme** of door nucleaire wapens of tuigen.

1.4. De **maatschappij** kan weigeren verhaal uit te oefenen indien uit de inlichtingen blijkt dat de **derde**, die aansprakelijk wordt gesteld, insolvent is.

Artikel 2 - VERZEKERINGSGBIED

De dekking dekt de schade in Europa als gevolg van de activiteit van de instelling gevestigd in België.

Artikel 3 - DEKKINGSPERIODE

De dekking van het contract heeft uitwerking voor schade overkomen tijdens de periode waarin zij van kracht is.

Artikel 4 - GEDEKTE BEDRAGEN

In het kader van de artikelen 1.1 en 1.2 verleent de **maatschappij** haar dekking per schadegeval en per verzekeringsjaar tot de in de bijzondere voorwaarden vermelde bedragen en op voorwaarde dat voor het burgerrechtelijk verhaal de inzet van het geschil 250 EUR overschrijdt.

Als verschillende **verzekerden** bij hetzelfde schadegeval betrokken zijn, is het aan de verzekeringnemer om aan de **maatschappij** de rangorde van iedere persoon mee te delen bij het opgebruiken van de verzekerde sommen.

Niet ten laste van de **maatschappij** zijn de opsporingskosten van de aansprakelijke **derde**, de schikkingen met het Openbaar Ministerie, de gerechtelijke, transactionele, administratieve of economische boeten, alsook de gerechtskosten voor strafzaken.

De bevoegdheid van hoven en rechtbanken wordt geregeld in het Gerechtelijk Wetboek en de Verordening (EU) Nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

Artikel 5 - VRIJE KEUZE VAN EXPERT

De **verzekerde** kiest vrij de expert in geval van expertise in België en verbindt zich ertoe de naam ervan aan de **maatschappij** mee te delen. Indien de **verzekerde** het vraagt, kan de **maatschappij** hem in zijn keuze adviseren.

Artikel 6 - VRIJE KEUZE VAN ADVOCAAT

De **verzekerde** kiest vrij een advocaat of, in de mate waarin de op de procedure toepasselijke wet het toelaat, enige andere persoon met de vereiste bekwaamheden om zijn belangen te verdedigen:

- 1) in geval van strafrechtelijke vervolging
- 2) wanneer er, voor een verhaal dat niet in der minne kon worden opgelost, een gerechtelijke of administratieve procedure moet worden ingesteld
- 3) telkens als er een belangenconflict rijst tussen de **verzekerde** en de **maatschappij**. In dat geval verzoekt deze haar **verzekerde** gebruik te maken van zijn keuzemogelijkheid.

De vrije keuze van de **verzekerde** geldt zelfs voor een procedure in het buitenland. Indien de **verzekerde** het vraagt, kan de **maatschappij** hem bij zijn keuze adviseren.

Om de tenlasteneming van de kosten en erelonen te genieten, verbindt de **verzekerde** zich ertoe – behoudens verantwoorde spoed – de naam van zijn advocaat aan de **maatschappij** mee te delen en haar op de hoogte te houden van de instelling en het verloop van bovengenoemde procedure.

De **verzekerde** heeft de leiding over de procedure.

Indien de **verzekerde** beslist van advocaat te veranderen in de loop van de procedure, neemt de **maatschappij** slechts de kosten en erelonen ten laste die zouden zijn voortgevloeid uit de inschakeling van slechts een enkele advocaat, behalve indien de **verzekerde** om redenen onafhankelijk van zijn wil, genoodzaakt is een andere advocaat te nemen.

Indien het gaat om een procedure in België en de **verzekerde** een advocaat in het buitenland kiest, zal de **maatschappij** haar tegemoetkoming voor de reiskosten van deze advocaat beperken tot wat zij normaal had moeten betalen indien de **verzekerde** een advocaat in België had gekozen.

Artikel 7 - OBJECTIVITEITSCLAUSULE

Wanneer de **verzekerde** en de **maatschappij** het niet eens zijn over de houding die moet worden aangenomen om het gedekte schadegeval te regelen, en nadat de **maatschappij** hem van haar standpunt of van haar weigering om de stelling van de **verzekerde** te volgen in kennis gesteld heeft, verzoekt zij haar **verzekerde** – onverminderd de mogelijkheid voor deze laatste om een gerechtelijke procedure in te stellen – een advocaat van zijn keuze te raadplegen.

- 1) Als de geraadpleegde advocaat de zienswijze van de **maatschappij** bevestigt, vergoedt deze de **verzekerde** de helft van de kosten en erelonen van de raadpleging in het kader van haar dekking.
- 2) Indien de **verzekerde**, tegen het advies van de geraadpleegde advocaat, op zijn kosten een procedure instelt en een beter resultaat behaalt dan wat hij zou hebben behaald indien hij het standpunt van de **maatschappij** aangenomen had, is deze gehouden tot het verlenen van haar dekking en het terugbetalen van de kosten van de raadpleging die ten laste van de **verzekerde** zouden zijn gebleven.
- 3) Als de geraadpleegde advocaat de stelling van de **verzekerde** bevestigt, is de **maatschappij** verplicht haar dekking te verlenen, ongeacht de afloop van de ingestelde procedure, daarin begrepen de kosten en honoraria van de raadpleging.

Artikel 8 - INDEPLAATSSTELLING

De **maatschappij** treedt in de rechten van de **verzekerden** op de terugvordering van de sommen die ze ten laste heeft genomen, onder meer een eventuele rechtsplegingvergoeding.

Artikel 9 - VERJARING

De verjaringstermijn voor iedere rechtsvordering, voortvloeiend uit een verzekeringsovereenkomst, bedraagt 3 jaar.

De termijn loopt vanaf de dag van de gebeurtenis die de rechtsvordering opent.

Niettemin, als degene die het recht heeft om de rechtsvordering in te stellen, bewijst dat hij pas later van deze gebeurtenis kennis heeft gekregen, begint de termijn pas op deze datum te lopen zonder evenwel 5 jaar te rekenen vanaf de gebeurtenis te mogen overschrijden, uitgezonderd in geval van fraude.

Als instelling die optreedt in de sociale sector, neemt u beslissingen die invloed hebben op het algemeen belang. Maar ook de belangen van uw medewerkers en uw middelen moeten beschermd worden.

AXA maakt het zich tot zijn taak om u raad te geven bij het inschatten van de risico's verbonden aan uw activiteit, de keuze van een eenvoudige totaaloplossing en het uitvoeren van uw preventiepolitiek.

Wij helpen u bij:

- het anticiperen op de risico's
- het beschermen en motiveren van uw personeel
- het beschermen van uw lokalen, voertuigen en werkmiddelen
- het beschermen van uw resultaten
- het herstellen van de gevolgen van schade berokkend aan derden

www.axa.be

4185777 - 06.2015

